

Primera diagnosi

Després de les 5 sessions obertes i participatives per definir l'estat de la qüestió de la cultura a Santa Coloma, aquestes han estat algunes de les conclusions que se n'han extret. Abans de considerar-les com a definitives les exposem a la vista de totes i totes les i els participants per tal de tenir el vostre punt de vista. Podeu adreçar els vostres comentaris a Martín Miralles: mirallesam@gramenet.diba.es o bé per correu postal a Servei de Cultura, Ajuntament Santa Coloma de Gramenet, Plaça de la Vila 1, 08921.

La ciutat

- La ciutat és prou compactada com per facilitar la mobilitat en el seu interior i l'accés a serveis, programes i equipaments de tot tipus. Això fa que la ciutat sigui molt centralitzada, sobretot a nivell d'oferta cultural.
- L'orografia accidentada marca més que la distància. Es creen distàncies mentals més que físiques.
- Ha existit i existeix encara una certa sensació de subcomarca "Barcelonès nord" que inclou, de manera difosa, Santa Coloma, Badalona, alguns barris de Barcelona, etc. De totes maneres, la ciutat no se'n acaba de sentir forçosament la seva capital.
- Santa Coloma no és ni Barcelona ni comarques. És un entremig que ha de saber trobar el seu espai.
- A un nivell general es viu la relació amb Barcelona des de la debilitat però també des de l'oportunitat per la seva proximitat, facilitat d'accés i abast de serveis.
- Santa Coloma no vol plantejar la seva relació amb l'Àrea metropolitana amb clau de dependència o capitalitats sinó en clau de xarxa amb molts nòduls, en els que la ciutat ha de saber trobar el seu paper, la seva aportació i les seves interrelacions en un entramat en el que tothom a de trobar la seva capitalitat.
- Des de fora es reconeix que Santa Coloma és coneguda com a ciutat dormitori. Des de dins aquesta visió ha disminuït substancialment en els darrers 20 anys.
- S'han superat ja les grans deficiències socials i urbanístiques (asfaltat, manca de serveis bàsics, atur, transport, inseguretat, etc.) però han aparegut noves preocupacions lligades als canvis socials per la nova composició de la societat colomenca.
- Hi ha una sensació generalitzada que Santa Coloma ha millorat molt com a ciutat en els aspectes urbanístics i de serveis a la ciutadania.
- El front fluvial ha donat un nou aire al conjunt de la ciutat.

- Hi ha noves zones d'urbanització: Can Zam, zones de vianants, etc. que són vistes com a millora i generadora de noves oportunitats per a la ciutat.
- Existeixen zones d'encontre natural: plaça de l'Ajuntament, etc.
- La ciutat està ben connectada amb Barcelona però poc i malament amb altres localitats veïnes: Badalona, Montcada, Vallès, etc.
- Hi ha la sensació que, per les seves dimensions reduïdes i l'escassetat de recursos públics, Santa Coloma no necessita un gran procés de descentralització a l'interior de la ciutat. Això no treu que alguns equipaments i activitats culturals juguin aquest paper distribuïdor en els barris. Les biblioteques en són un bon exemple.
- Hi ha un moviment socialment desequilibrant en el si de la ciutat: mentre uns barris assoleixen nivells de qualitat urbanística considerable i assimilables a zones valorades d'altres ciutats, altres barris esdevenen, malgrat els esforços de l'Ajuntament, espais amb més problemes de configuració urbanística i, per tant, de valoració social.
- No hi ha indústria destacada.
- A certs barris no hi ha prou comerç i al centre aquest no arriba a donar els nivells de qualitat que seria d'esperar.
- El creixement disparat de la immigració desborda totes les previsions a nivell de planejament de la ciutat.
- Hi ha una voluntat col·lectiva de millora per deixar de ser la ciutat dormitori que encara s'és.

La societat

- Santa Coloma està davant del seu segon gran canvi demogràfic (el primer va ser el gran creixement dels anys 50-60). Entremig hi ha hagut l'enorme millora de les condicions de vida de la societat colomenca.
- Com en tot canvi social que s'ha donat a la ciutat, hi ha qui l'encaixa bé i qui el viu com una invasió.
- Tal com apareix cíclicament en els ritmes de les ciutats, pel camí hi ha hagut gent que ha marxat i gent que ha vingut a viure a Santa Coloma.
- Es constata una important i significativa marxa de joves, sobretot dels barris altres que el centre, cap a fora de la ciutat, ja sigui per la dificultat de trobar un habitatge a preu assequible, ja sigui per la necessitat de trobar nous horitzons professionals, socials o personals. Barcelona, Mollet, Sant Fost, Terrassa, el Vallès o el Maresme en són les destinacions.
- Santa Coloma ja no és la ciutat jove que va ser (a nivell demogràfic i de dinàmica social i cultural). És possible que, gràcies a la nova immigració, es recuperin els índexs demogràfics de ciutat que modifiquin l'actual envelliment general de la població.
- Santa Coloma no ha tingut una petita burgesia prou influent ni a nivell industrial, ni cultural.
- Una part significativa de la població fa una vida molt centrada en el seu barri per a totes les seves necessitats bàsiques quotidianes.

- Estem en una societat mosaic. La identitat comuna ha anat canviant amb el temps. Es preveu anar cap a una societat multicultural. Això es pot viure en clau d'oportunitat i d'enriquiment o en clau de pèrdua i de conflicte.
- Cada cop hi ha més heterogeneïtat interna que abans quan érem més iguals i això anirà a més. Aquesta diferenciació es tradueix als barris.
- En determinats sectors hi ha una certa doble nostàlgia d'un temps passat, o bé com a poble tranquil, natural i on tothom es coneixia (la Santa Coloma de "les maduixes"), o bé com a ciutat més activa, combativa, reivindicativa, capdavantera, punt de referència, etc. (la Santa Coloma "roja").
- Hi ha encara un cert orgull de pertinença a Santa Coloma força elevat, tot i que va ser més fort en el passat (anys 70-80). Actualment hi ha més sentiment de pertinença a l'Àrea metropolitana de Barcelona. Tot i això alguns sectors de població fan una "opció de vida per Santa Coloma", buscant de mantenir el seu lloc de residència i també de treball a la ciutat.
- Una gran part de la població mostra amb orgull el seu passat reivindicatiu en el que la ciutat es va fer i millorar gràcies a la pressió del moviment veïnal. Això mostra una enorme sensibilitat a l'entorn urbà.
- Els índexs sociodemogràfics generals ens situen davant d'una realitat amb certes carències a nivell educatiu, cultural, de renda, etc.
- Com que encara es manté la situació de ciutat dormitori, això comporta una gran mobilitat per treball o per estudis, principalment a Barcelona.
- En determinats barris es detecta un baix índex d'activitat social i cultural. A més, el centre no acaba essent l'espai comú per a tothom.
- Es reconeix una certa dificultat per part de tothom per afrontar els canvis actuals i futurs.
- Cal un canvi d'imatge de la ciutat-societat colomenca.

La dinàmica cultural

- Es reconeix una vitalitat cultural passada associada al moviment associatiu. Actualment està més associada als creadors professionals.
- Hi ha un cert afebliment del lideratge social i cultural de la societat civil.
- Es detecten nous focus creatius. Existeix una eclosió artística protagonitzada per persones i grups joves.
- Existeix una certa "Denominació d'origen" de Santa Coloma que no es concreta en res més que en "ser" de Santa Coloma. Es porta la "colomitat" amb orgull quan s'està i es treballa culturalment fora de la ciutat. Hi ha un sentiment de "fer ciutat", d'una "empremta Santa Coloma".
- Tot i de cara enfora el Ballet David Campos pot jugar el paper de ser un dels referents culturals de la ciutat, de cara endins es veu com un element més. Se li reclama, per esdevenir punt de referència, jugar un paper més actiu en la vida cultural en general i en la dansa en particular.

Actualment es considera que dóna imatge però no crea teixit cultural a la ciutat.

- Calen determinats elements de referència de Santa Coloma de cara a l'exterior, pràcticament inexistents actualment.
- Santa Coloma és lloc de residència d'un nombre escàs (pel volum de la ciutat) d'artistes i intel·lectuals. Alguns d'ells han hagut de marxar fora. Triomfen fora de Santa Coloma i no són coneguts a dins.
- Hi ha tendència a consumir cultura a Barcelona.
- Es detecta un cert interès en les pràctiques i la formació amateur.
- La llengua catalana podria jugar un paper destacat com aglutinador social de Santa Coloma.
- El conjunt de la vida cultural colomenca és limitat per persones amb inquietuds culturals avançades.
- Es considera oportú veure el potencial i la dimensió cultural de les noves migracions.
- No hi ha un festival o similar d'impacte metropolità (i ciutadà?).
- No hi ha una activitat destacada en èpoques propícies: estiu, Nadal, etc.

Agents

- La responsabilitat sobre el suport a la vida cultural recau principalment sobre l'Ajuntament.
- Una part del moviment associatiu està passant una certa crisi (envelliment directiu i manca de resposta ciutadana) i resta molt dependent de l'Ajuntament.
- Existeix una dualitat entre les entitats culturals segons la cultura d'origen.
- El sector privat és pràcticament inexistent, ni a nivell macro ni micro.
- La relació entre els agents és escassa i poc fluïda.
- La relació interna entre agents és escassa. Existeix molt desconeixement.

La política cultural

- La cultura no ha rebut el mateix nivell de prioritat que altres sectors de la ciutat, l'urbanístic en particular.
- No sempre es veu una política cultural municipal definida.
- Es detecta un cert distanciament del poder polític envers la població. Es reclama més participació. Sembla com si hi va haver moments millors per a la política cultural.
- La pròpia realització del Pla d'Acció Cultural genera una expectativa renovada en la política cultural i de situació de canvis a l'Àrea de Cultura. Es valora el seu caràcter participatiu i obert.
- Es veu necessari un canvi d'organització en el si del Servei de Cultura que doni més capacitat de participació i de gestió.
- No hi ha prou recursos per a la política cultural (no n'hi ha a nivell general).

- Hi ha la sensació d'haver perdut oportunitats.
- Hi ha una manca de continuïtat i estabilitat en les programacions culturals municipals.
- Durant una època s'ha prioritzat el públic jove. Ara es treballa més pel públic adult.
- Hi ha poca atenció pels infants, adolescents i vells de Santa Coloma com a públic cultural.
- Des de l'Ajuntament es dóna força suport a algunes entitats socials i culturals.
- No es dóna prou suport als creadors locals. En menor mesura també passa amb algunes de les entitats.
- No hi ha gaires accions ni reaccions a la nova realitat multicultural (les biblioteques estan una mica més al capdavant en aquest aspecte).
- No s'és prou sensible a la conservació de l'obra dels creadors locals.
- No hi ha sempre un tractament integral de cada sector en el que es contempli les funcions de suport a la creació, de formació, de difusió, etc.
- No hi ha prou vinculació entre les accions culturals i les educatives.
- Manca de treball transversal entre àrees municipals.
- Presència insuficient de les TIC en la gestió i els programes culturals
- La comunicació de les activitats culturals és clarament deficient.
- Manca de formació artística reglada en les arts plàstiques i escèniques. Destaca l'opció per la música clàssica (escola, auditori, cicle de concerts, etc.)
- Falta conservar la memòria: accions de preservació, grup d'estudis, hemeroteca, arxiu fotogràfic, arxiu històric, etc.

Els sectors de la cultura

- Santa Coloma até tots els sectors de la cultura sense destacar en cap d'ells en concret. Potser el teatre i la literatura despunten una mica més que els altres.
- Hi ha sectors pràcticament inexistent: audiovisual, etc.
- El Teatre Segarra pot jugar un nou paper de centralitat metropolitana.
- L'Escola de música gaudeix d'un cert reconeixement per la seva qualitat.
- Les arts plàstiques podrien tenir una nova visió social d'acord amb noves tendències existents a la nostra societat.
- No hi ha cinema de qualitat (autor, VO, europeu, etc.) a la ciutat.
- Existeix una incipient pràctica amateur i una altra de professional en diferents sectors culturals.
- Hi ha alguna figura destacada que triomfa fora de Santa Coloma.
- El flamenc de qualitat podria ser un potencial distintiu de Santa Coloma.
- El Puig Castellar és la figura principal del patrimoni colomenc i un dels estendards de la cultura colomenca.
- El patrimoni natural té un gran potencial: serralada de Marina i riu.
- Existeix un Catàleg – Pla especial de protecció del patrimoni: ambicions.

- A la iniciativa privada (bars musicals, etc.) els costa molt atraure públic i mantenir-se.
- Les festes de barri han quedat desfasades. Cal buscar noves formes de plantejar la festa i la cultura als barris.

Els equipaments culturals

- Falta acabar la xarxa bàsica d'equipaments culturals (biblioteques, auditori, etc.)
- Alguns equipaments necessiten reformes, condicionament o dotació de mitjans urgent. Altres equipaments necessiten millorar el seu manteniment.
- Hi ha una manca generalitzada d'espais, tant públics com privats, per a la cultura a Santa Coloma.
- Els centres cívics no estan dotats per a la cultura. Necessiten d'unes millores importants.
- El Mas Fonollar hauria de recuperar i incrementar el seu paper en el sector cultural.
- Falten espais per a l'encontre d'artistes, creadors, intel·lectuals, etc.
- Les biblioteques equilibren el territori. Cal pensar en crear-ne una al Fondo.
- Els horaris dels equipaments no sempre són els adequats.

Santa Coloma de Gramenet. Abril de 2005